

صدر مرکز جهانی علی لام (له که)  
«پیشکوئن»

کریار  
بوجوشوینیک  
به ۳ مافک یک  
به شش مانک دو  
به سالیک چوار روپه ددها  
اعلان یا ایشیکی خوبی  
له برهه دوازیدا ده نوهر بت  
بو دو دیر ۳ آنه ده سیزیزیت

حفتة جاریک درده چیت

جموشیک  
بو پیشکوئن  
ده نوسري  
یکی به آنه یکه

# پیشکوئن

- (سال ۱ ژماره ۱۹) - (روز پیشگشمه ۱۷ ذی الحجه ۱۳۲۸ ۲ سپتامبر ۹۲۰) -

دکاوای نوسي. آخو محقق ایزانی که همو کس له فکر و مقصد او اکا یانه . نازانم . خوی ایزانی . اما اویش نا حق نیه ، چونکه او قی ام زبانه له موقع استعمالدایه هیشتا نه قاموسیکی کردی . نه صرف و نحویکی کردی نوسراوه . اکر قاموسیکی کردی بی ارخزینه یکی لغات بی . کس حق تی نکیشتن و اعتراضی نامیفی . واقعاً زبان بی قاموس و قواعد وکو قماش بی کزو مقص وایه . صاحبیه که هر چونیکی بازروشی له حساب خوی ناکا . اکر یتو خیر و مندیک ام تشبّه بکا و اساسیک بوام زبانه دانیت . او وخته زبانه کش و اساسه کش و اساسه کش و مناسبت تأسیسیه کش تاقیامت لفکردا امینی . کی هیه او خیره کوره یه بکا . من کس شک فایم الا باوک مشق کرد و کردی و کردیان نی ۰۰۰ . یعنی جناب میجر سون صاحب . بی اکر مراجعت و جدا نمان بکین باوک هر سیکنه .

جا امید کوردم هر بو ذاته یه که یان خوی بالنفس یان له ژیر نظارت و یا ریاست خویا انجمنیکی لسان تشکیل بکا و قاموسیکی مکمل و صرف و نحویکی مفصل بنویسیت و بیدانه دست اولاد کانی باله زبان خومان ظریف شارزا بین .

رانیه - دربند :

۴۰ ج

۶

بو دائرة علية «پیشکوئن»

علوم عامه که هر قومیک له جیکایکدا توطنی کرد افراد قومه کله بین خویاندا مناسبتیان پیدا کرد . اوقومه بالمجبوریه ابی صاحب لسانیک بی . اکر اوقومه صاحب اسانیک نبی و یا صاحب شخصیت موجودیت خوی نیه . وکو جارانی ایه یعنی وکو جاران قوم کرد . بی خیانی نمان دزانی که ایش شخصیت و قابلیت علمیه مان هیه ؛ یان امان زانی بلام باورمان بخومان نده کرد . امر وله سایه حکومت نفیمه مشفقة وه آتوانین بزمان خومان قصه بکین . بنویسن بخوینیمه وه . هنارشکر بخوای تبارک و تعالی . هزار شکر بحکومت نفیمه مشفقة .

بلام تا امر و چونکه له کابت و محررات رسمیه و غیر رسمیه دا کو پچکه مان به بعضی تعبیر و اصطلاح عربی و ترکی و فارسی راه اقوه ذهنیان به تطبیق قواعد صرف و نحو و اصول او زبانه فیربوه له تی کیشتن معنای حقیقی بعضی تعبیرات کردیدا انسان عدد اکا ظریف تی ناکا که مقصد لم تعبیره چیه . یان به پیچه وانه ام : انسان تعبیریکی عربی ترکی فارسی بکردی بنویسی . هر چونیکی بنویسی هیشتا امین نیه که او وانه ای خویننه بتواوی یی اکن یانه . امر و هر کسی هوی اهینی له محررات رسمیه وغیر رسمیه دا سرخو تعبیرات کردی ایجاد

چپ کلاوهیک بوله شاخ که ایاوت ریزیک هوده  
تیاداهیه و شیطان بازاریان پی اوست . به ساعتهیک  
کدیشته دئی دوکین که لوی برجیه بپو . کونجی  
توتون آجیین . آویکی زوریش هیه .  
۵ مایس لبر قوونمان توانی له ریکای کاروانه وه بروین  
لبر اووه یکسر له داویت . کیو کر دوز هلاقی بازیانه رویشتن  
ام ریکایهیش قوری زور بو . لپاش ساعتهیک آوای  
لازیانان خسته لای راسته وه پرمان وا بو که بچینه اوای  
تینال . کله خوار شانجی مورتكه وه بیه .

بلام لبر قوری زور و سختی ریکای وامان به باش زانی  
که یک جاری خومان بخینه دشتی سلیمانی لبر اووه وختی  
که یشته برام بر تینال . یک جاری مزمان کرد . و رویشتن  
بو اولایی ترساعت ۱۰ آلافنکه که یشته بکله سپی  
بارانیش زورده باری روز ۷ مایس بزوتین دیسان لبر  
قوونمان توانی به ریکای کارواندا بروین . رومان کرده  
شانجی از مر لپاش ساعتهیک دیمان سپوار عهات ولکل  
عبدالرحمن آغا چاومان به یک کوت .

عبدالرحمن آغا یکی له آگاکانی سلیمانیه . محمود پاشا  
ناردویی به پیرمه وه . ساعت ۸ الافنکه کدیشته  
سر چنار . که سرچاوه یکی زور نایابی هیه . و زو عاتیکی  
باش وزوری لی ده کریت کویا هر ذوی و زاری کده  
نانجرو هیه یم آوه زرع ده کریت . هی یونس بکه که محمود  
پاشا داویتی و ملکانه او زویانه سالی پنجا هزار قروشی  
دهی . لو سرچاوه یه دو درخت هیه . که ده لین  
لوی شریکی کوره بوه له قدیم دا .

چونکه پاشا حزی وابو که روزیک له سرچنار بعیدیشه وه  
هتا جیکاو شوین ریک ده خرت امر وله او سرچناره  
خیو تمان هلانا و دانیشتهین .

ماویتی

حمد سال موبیش

حمد سال موبیش قونسو لو سیکی انکلیس له بغداد  
ناوی میستر ریچ بو . ابراهیم که نخنیک فاخوشی بو . سفر  
کردی . کویستانی به باش ازانی به قصه هنی له مأموره کافی  
بغداد لبر اووه هتا او روزه هیچکیس له مأمور انکلیس  
بنخدمت باشا کافی سلیمانی نه که یشتبه . سفر سلیمانی به  
چاک دی . لپاشا سفرونامه یکی نو سیمه وه که لیره دا  
دینو سینه وه .

روزه مایس ۱۸۲۶ کیشته در بند بازیان

لوی وه لسر فوسینی خوی ده لیم  
وا ده لیت

ساعت ۹ آلافرانکه له بیاندا که یشته در بند له برد میان  
خانیکی پچوک هیه وله ناو در بند کلاوه یک هیه که  
چیکا هوده و چالی آوی تیا دیاره . بقد ۱۲ کس  
تفنگچی لوی هیه . له لاینی باشای سلیمانی له همو بازیک  
که را بوریت ۱۲ پاره باج ورده کرن . هر وک له دوا ییدا  
له بسجوبناوی کدیم که عبد الرحمن پاشا آم در بند زور  
قایم کردیو . دیوار یکی کردیو و فایسکی زور کرانی پیوه بو  
چوار طوبی لسر شاخه دانابو که بو اورد وی عنانی  
به اویژن . لوا قمدا هیچ نه دهیو که عنانی در بند بکن  
مکر به هاودستی محبیک خالد پاشا که لکل سلیمان  
باشای قوماندان عنانی بو .

لپاش چن روز که عنانی هجومیان هینابو . محمد بلک  
له لایکی در بند وه ریکای پیدا کرد . هنی له لشکری کرد  
کرمیان و پیاده عنانی لسر شاخه وه هینا وله پشت  
عبدالرحمن پاشاوه هاتن :

طوبه کانی او کلسر شاخ بو کریان و رویان کرده  
عبدالرحمن پاشا لبر امه عبد الرحمن پاشا شکا و روی  
بو سلیمانی . سلیمان پاشای قوماندان او دیواره تیک دا  
که امیر و شوینی او دیاره .

له در بند چایان خوارده وه لپاش دا بزوتین بولای

## غزل

مائل به قدوقامت جانانه دل من  
ولک طرّه جانا نه پریشانه دل من  
عوسم کردش دورانه دل من  
امر و بخدا بیسر و سامانه دل من  
ای صبح سعادت تو خوا وقت طلوعه  
تاریکه الی شام غریبانه دل من  
هشیاری دل زحمته تا روز قیامت  
نمودن کای دیده فتنه دل من  
باور یکه جانا نه له غم و حسرت دوست  
مشغول غم و ناله و کریانه دل من  
ای مرهم زام دل رنجور و ذبونم  
بنواره به حکمت گه چه ویرانه دل من  
والله لدس کشکش ارمی غم  
ویرانه الی مملکت وانه دل من  
طوفان خوین جاریه پیوسته له دیده  
سرچشمۀ صد قلزم و عمانه دل من  
کردن ازی ایستا به هیچ بیت افروشم  
سیریکه چه بیقعت هر زانه دل من  
قریان به حقارت مکه سیر دل زارم  
کان کهرو و لوئو و مر جانه دل من  
پر وحشته . صحرا یه . بیانه دل من  
جولان که او اوج غزالانه دل من  
بو زینت اطراف کاستانه جمالت  
مرغ طوب انکیز و غز خوانه دل من  
بو یوسف ککشته له زندان اسفدا  
یعقوب ستدیده کنوانه دل من  
او کلرخه روژی بدلمدا کذری کرد  
ایستاش بخدا رشك کاستانه دل من  
رؤف

## حوال

۲۶ اوکت ۱۹۲۰  
ایشی بعقوبه به تواوی برایوه و کس دیارنیه . عسکر  
هاتونه « قرهغان » که ام لای قزل باطه . دوینی نیوه رو  
عسکر کوک چونه لای لیلان ۳ دی یان به تواوی  
سوغان و تیک دا . چن دزو چرده یان کوت .

۲۷ منه  
لشکر عسکر له کرنده و که یشته قزل باط که لکل او  
عسکر له بقداده و هاتونه بعقوبه یک بکن .

۲۸ منه  
عسکر دوینی له طاویغ بزونن له ناوریکادا چونه آوای  
رفعت بک داوده لپاش ساعتیک شر رفت بک خوی  
و سواره رایان کرد . آوایی بدل و دان . درخت و  
باغیان به تواوی سوغان که هیچیان نماوه . لپاشا چونه  
« طوز » هنی داوده لوي بو رایان کرد سبیثی  
رو به کنفران ده کن عسکر .

۲۹ منه  
امر و آوایی تریان له « طوز » سوغان . شیخ جمید  
طالابانی لکل سوازه کانی خوی هاتونه لای حاکم کوک  
پیاویشی ناردونه ناو زنکنه و داوده .

## شری بولونیا و بولشویک

شریکی کوره یان بوه . بولشویک شکاون بولونیا  
به تواوی چونه روسیه وه . « ۷۰۰۰۰ » اسپریان  
کرتونه لکل ۲۰۰ طوب . بولشویک کان له  
راکدندان ایستایش .

او عشاير و سواوه که خرا په يان لوناوه ده کرد  
همو رايان کرد .  
۳۱ اوکست  
رفعت بلک داوده خوی و (۳) کسی تر  
رايان کدوته عجم .

### بو پکرياره کان

او ذاتانه که هتا زماره ۱۳ «پیشکوتن» يان بو  
چوه و هيستا پاره يان نداوه تمام وايه که او پاره يه کم  
بکن و بینيرن بو پیشکوتن .

ام پاره يه که به پیشکوتن دهدوی بشی کاغذه که يشی  
نيه . انجا کوابو پی به کلکه وه نه زن باشه . اوی خوا  
پیمان ده بخشی و بومان ده که بی آکاداري بکن  
قدري بکرین شکر و شنای لسر بکن تاز يازمان  
دست کويت . ایکننا پشمپار ده بینه وه  
پشیان بیش کلاک فاکریت .

مصطفی

- زن کورینه وه -

له زماره (۵) و ۲۷ می ۱۹۲۰ پیشکوتن دابه امضای  
سعید ادبی له حق زن به زن دان و شیر باي سفلن  
شتيك نوسرا ابو رامقی ام کردوه يه زور ناشيرينه به اميدش  
شکر بون پکي لم روزانه داشتیکی لمه عجایز روی دا  
دو کابر ازنه کانیسان کوریوه ته وه یکیکان که زنه کی او  
توزی ناشيرین تزویه باقی به پیاوه کی که داوه ته وه که امه  
کرده وه ییکه حتی ایستا نیسراوه .  
هتا بیین شتی ناشیرینه و عجایزترابی نین بم همو کردوه  
ناشیرینه شبه وه واژله فسادی و بی تقریبی ناهیین  
خوا عقل به اولادمان بدأ .

چم جمال : علی کمال

تل هاتوه

۳۱ اوکست ۱۹۲۰  
امر و حام کرکوك لک عسکردا چوته کفریه وه

### بو پیشکوتن

زماره

۲۰۰۸

بو نحل هاوینه امسال ام حوت کویخایه که ناویان نوسراوه مأمور گاوٹ :  
له خلق قرکه تانجره ملانجم الدين بو مأمور نحمل ناحية قره طاغ  
« خایه » « کوخره محمد عرب » « سروچک  
« برزنجه سروچک فقه احمد » « سورداش  
« کلدره » « کوخره محمد » « شیوه کل  
« جعفران قره طاغ رشید آغا » « سرچنار  
« بابکراوای شار بازیر کوخره فتح الله » « تانجره  
« چناره » « خضر حاجی » « قامیش

معاون حاکم سیاسی

۳۱ اوکست ۱۹۲۰

و  
وئیس مالیه

کپتان رایت

- «۴» -